

Ady Endre: A föl-földobott kő

HAZASZERETET

*Készítette:
Szűcs Budai Engelbert
magyartanár*

Ady Endre: A föl-földobott kő

- 1877-ben született a Szilágy megyei Érmindszenten
- Apja gazdálkodó kisnemes, anyja református pap lánya
- Zilahon, Debrecenben tanul
- Nagyváradon újságíró
- 1903-12: Léda szerelem
- Új versek
- A szimbolista költészet atyja
- 1915: Csinszka szerelem (Boncza Berta)
- A NYUGAT első nemzedékének tagja
- 1919: Halála

Ady Endre: A föl-földobott kő

Költészetének jellemzői:

- Elvetette a nacionalizmust, ellenezte a háborút
- Stílusa: szimbolizmus (jelképek)
- Verseit versciklusokba rendezte

Új versek; Vér és arany; Az Illés szekerén; Szeretném, ha szeretnének; A Minden-Titkok versei; A menekülő Élet; A magunk szerelme; Ki látott engem?; A halottak élén;

Ady Endre: A föl-földobott kő

Verseinek témái:

1. Szülőföldről – El a faluból; Hazamegyek a falumba; Az Értől az Oceánig;
2. Elődökről – A befalazott diák;
3. Forradalomról – A Tűz csiholója;
4. Szerelemről – Lédával a bálban; Őrizem a szemed;
5. Életről és Halálról - Párizsban járt az Ősz; Ifjú szívekben élek;
6. Hazaszeretetről és Magyarságról – *A föl-földobott kő*; Magyar jakobinus dala;

Ady Endre: A föl-földobott kő

Föl-földobott kő, földedre hullva,
Kicsi országom, újra meg újra
Hazajön a fiad.

Messze tornyokat látogat sorba,
Szédül, elbusong s le hull a porba,
Amelyből vétetett.

Mindig elvágynak s nem menekülhet,
Magyar vágyakkal, melyek elülnek
S fölhogadnak megint.

Tied vagyok én nagy haragomban,
Nagy hűtlenségben, szerelmes gondban
Szomoruan magyar.

Föl-fölhajtott kő, bús akaratlan,
Kicsi országom, példás alakban
Te orcádra ütök.

És, jaj, hiába, mindenha szándék,
Százszor földobnál, én visszaszállnék,
Százszor is, végül is.

Ady Endre: A föl-földobott kő

A vers keletkezése:

A vers 1909-ben íródott.

A költő fél évig volt Franciaországban, főleg Párizsban és a Riviérán (= a Földközi-tenger partján húzódó üdülőövezet).

A vers témája:

A vers egy öntudatos művész vitája saját magával: érdemes-e neki hazatérnie oda, ahol megvetik, akadályokat állítanak elé, lehúzzák és kinevetik.

Ady Endre: A föl-földobott kő

A cím értelmezése:

- A feldobott kő példáját először egy 17. században élt filozófus, Spinoza használta: az emberi szabadság, illetve a szabad akarat hiányát akarta szemléltetni.
- A földobott és visszaeső kő motívumát a magyar irodalomban először Széchenyi István használta 1834-ben megjelent cikkében:

"A jó hazafi visszatér, mert valamint a követ, bármi magasan vettessék is a levegőbe, valami ellenállhatatlan erő vonja vissza a földhöz: úgy varázsolja a romlatlan természet nagy törvénye a hazafit anyaföldjére vissza ismét. "

- Adynál a cím kettős érzést takar:

Egyrészt a feldobott kő mozgását megváltoztathatatlan fizikai törvények szabályozzák: ha földobják, le is esik.

Másrészt a megismételt igekötő a habozást, a bizonytalanságot fejezi ki.

Ady Endre: A föl-földobott kő

A vers szerkezete:

I. rész: 1-3. versszak

Az 1. rész E/3. személyű
(*hazajön a fiad, szédül, elbusong*).
Ezzel mintegy távolságot tart a saját
személye és téma között.
Megpróbál hűvös tárgyilagossággal
közeledni a témához.

Föl-földobott kő, földedre hullva,
Kicsi országom, újra meg újra
Hazajön a fiad.

Messze tornyokat látogat sorba,
Szédül, elbusong s le hull a porba,
Amelyből vétetett.

Mindig elvágynak s nem menekülhet,
Magyar vágyakkal, melyek elülnek
S fölhogadnak megint.

Ady Endre: A föl-földobott kő

A vers szerkezete:

II. rész: 4-6. versszak

A 2. rész E/1. személyűvé válik
(*tied vagyok én*).

Témájában egy váratlan váltás következik be:
az eddigi bizonytalanságot, távolságtartást
felváltja a megingathatatlan hűség.

Ezt a hangvétel váltása is kifejezésre juttatja.
A zsoltárok szigorú hangján szólal meg.
Tévedést, bizonytalanságot kizárva feltétlen
hűséget követel meg a haza.

Tied vagyok én nagy haragomban,
Nagy hűtlenségben, szerelmes gondban
Szomoruan magyar.

Föl-fölhajtott kő, bús akaratlan,
Kicsi országom, példás alakban
Te orcásra ütök.

És, jaj, hiába, mindenha szándék,
Százszor földobnál, én visszaszállnék,
Százszor is, végül is.

Ady Endre: A föl-földobott kő

Zsoltár: egyfajta verses imádság, himnusz.

Eredetileg az Ószövetségben található 150 vallásos ének gyűjteménye.

A zsoltárok legfőbb témája az istenhez fűződő viszony.

Imádság volt, Isten magasztalása, és betöltötte a hívők lelkét a biztonság és a béke érzésével.

A zsoltárokból szóltak úgy Istenhez, ahogy Ady ebben a versben a hazához:

*Tied vagyok én nagy haragomban,
Nagy hűtlenségben, szerelmes gondban*

Ady Endre: A föl-földobott kő

A vers stílusa:

A vers két régi stílus jegyeit ötvözi.

A 2. versszakban a **népköltészet** világa idéződik meg: a mesebeli vándorlegény, aki *messze földeket látogat sorba*. Mindez egy magyar népdalban is megtalálható:

*Sej, Nagyabonyban csak két torony látszik / De Majlandban harminckettő látszik./
Inkább nézem az abonyi kettőt / Hej, mint Majlandban azt a harminckettőt.*

Már a népdalok, népmesék vándora is inkább hazatért a szegény országba, mint idegenben csodálja a gazdagságot.

A versszak második felében pedig ott van a középkori irodalom és a **Biblia világa** (*lehull a porba, amelyből vétetett*).

A Biblia, amely szerint az ember porból lett, és porrá lesz, az élet mulandóságára figyelmeztet, az egyéni vágyak és célok helyett a közösség érdekeit tartja szem előtt.

A megfogalmazás módja a középkori magyar irodalom hangulatát idézi.

A szavak hangzása régies (*vétetett* → *ma: vették*), ez ünnepélyesebbé teszi a vers hangulatát.

A középkori stílusra jellemző a névelők hiánya (a vers első felében 2 névelő található, a második felében egy sem).

Ady Endre: A föl-földobott kő

Haza és hazaszeretet a versben:

Széchenyi határozta meg a jó hazafi alakját:

„a jó hazafi, aki mindig hazatér”.

Ady Endre: A föl-földobott kő

Tartalom és forma egysége a versben:

A vers kettős ritmusú, azaz szimultán verselésű (= egyszerre, egy időben lehet időmértékes és hangsúlyos verselésű is).

Ütemhangsúlyos verselés: Minden versszak három sorból áll. Ebből kettő hosszú, egy rövid.

A hosszú sorok felező tízesek, erre csap rá a rövid sor (felező hatos)

akusztikailag (hangzását tekintve) a földbe csapódó kő hangját, dobbanását idézi fel.

Messze tornyokat / látogat sorba,
Szédül, elbusong / s lehull a porba,
Amelyből / vétetett.

Ugyanezt erősítik a rímek is. Az 1-2. sor páros rímű, ez zenei hatású.

Ennek vet véget a harmadik sor rímtelensége. (a a x; b b x;)

Időmértékes verselés:

A sorok többségükben trochaikus lejtésűek (trocheus: - U)

Ady Endre: A föl-földobott kő

Gyakorlatok az Olvasási munkafüzetben! (22 – 23. oldalon)

3. feladat: Metafora vagy Szimbólum?

4. feladat: Költői jelzők

5. feladat: Névszók és Igék

7. feladat: Állandósult szókapcsolatok

Ady Endre: A föl-földobott kő

Ady Endre: A föl-földobott kő

<https://www.youtube.com/watch?v=4HnDk9-YY4o>

Radnóti Miklós: Nem tudhatom

https://www.youtube.com/watch?v=ga_ucCLMHrc